

Vogels ringen in je tuin: de eerste ervaringen met het ring-MUS project (deel 3)

Het jaar 2012 zit er op. Het was een bijzonder vogeljaar, omdat ik toen begon aan het ring-MUS project. Mijn eerdere ervaringen met dit project zijn beschreven in twee nummers van het vorige jaar (Moolenbeek 2012a, Moolenbeek 2012b).

Rob Moolenbeek (VRS het Gooi)

Overtroffen verwachtingen

Ik startte op 21 januari 2012 met mijn eerste vangsten in de achtertuin. De aantallen gevangen vogels hebben mijn stoutste verwachtingen verre overtroffen. Kon ik in deel 2 (Moolenbeek 2012b) melden dat ik ruim 200 vogels gevangen had en van een ring voorzien; nu ligt dit aantal bijna acht maal hoger. Wat is daar de oorzaak van?

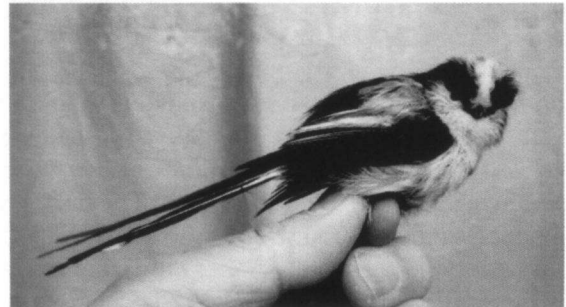
Huisemus man Foto: Rob Moolenbeek

Allereerst de soort waar het in dit project vooral om gaat: de huismus. Eenmaal gevangen, laat deze soort zich moeilijk een tweede keer vangen. Toch ving ik in mei 9 exemplaren, in juni ca. 30, in juli ca. 40 en in augustus ca. 15. Toen waren er jonge huismussen en deze onervaren vogels moeten zo snel mogelijk op eigen benen komen te staan. Bijna de hele maand mei was ik weg voor mijn werk. Gelukkig was Daan Buitenhuis bereid in deze maand en ook in de zomervakantie tweemaal te vangen in mijn tuin. De eerste jonge huismussen werden gevangen op 8 mei. Vaak gaan de ouders direct aan een tweede legsel beginnen. Wat is dan eenvoudiger als een bordje voer op een voedertafel. Het gevolg daarvan was, dat gemakkelijk te vangen vogels aanwezig waren. Ik ving totaal tot in september ruim honderd jonge huismussen, in de eerste maanden nog in het verenkleed dat zij hadden bij het uitvliegen.

Iets wat je dan als vogelaar met vijftig jaar ervaring niet weet is, dat dit jeugdkleed heel kwetsbaar is door de dunne veertjes. Al vrij snel gaan ze dit jeugdkleed vervangen door kwalitatief betere veren. Een verenkleed waar zij dan een heel jaar mee moeten doen. Het is bekend dat een heel hoog percentage mussen de eerste winter niet doorkomt en zelfs de eerste rui -als ze nog jong zijn- niet overleven. Dit is namelijk de periode dat ook sperwers, torenvalken en andere rovers hongerige jongen hebben.

Jonge huismussen zijn, als zij net zijn uitgevlogen, niet op geslacht te brengen, wat na de hiervoor genoemde rui wel mogelijk is. De leeftijd van de vogel kun je hierna niet meer vaststellen. Het verenkleed ziet er dan exact hetzelfde uit als van de volwassen vogels. In september wordt het steeds lastiger, omdat dan zowel de meeste jonge als oude vogels geruid hebben. Volgend jaar wil ik deze jonge huismussen nog beter gaan bekijken en beschrijven om te zien of er toch nog wat veerkenmerken zijn waardoor de leeftijd alsnog te bepalen is. Reeds bekende gegevens uit de literatuur geven mij niet veel hoop.

Mezeninvasie

Staatmees Foto: Rob Moolenbeek

De zomermaanden verliepen verder rustig. Er werden wat lokale Ankeveense kool- en pimpelmezen gevangen en verder winterkoningen, heggenmussen en roodborsten, maar geen grote aantallen. Ook enkele zomervogels zoals tjiftjaf en zwartkop konden geringd

worden. In september arriveerden er echter in Nederland grote aantallen mezen uit Oost-Europa. Eerst vooral veel koolmezen. In september ving ik er 35, in oktober 71 en in november 169! Hierna zakten de aantallen naar 33 in december. Iets later kwam er een invasie van pimpelmezen op gang. In september ving ik er 15 en in oktober 41; de klapper volgde in november met 236 exemplaren. Ook december met 150 vangsten van pimpelmezen mag genoemd worden. Het blijken vooral mezen uit Polen, Litouwen, Letland en Rusland te zijn. Helaas ging het bij de vangsten in mijn tuin alleen maar om ongeringde vogels of eigen terugvangsten. De maanden november en december leverden ook nog resp. 17 en 24 vinken op. Tijdens een korte sneeuwperiode in december werd een tweetal kepen gevangen en later nog eens twee.

En zo kwam er een eind aan een heel boeiend vogelvangjaar in mijn eigen tuin.

Vink

Foto: Rob Moolenbeek

Hieronder een opsomming van gevangen soorten, tussen haakjes het aantal individuen, achter de schuine streep het aantal eigen terugvangsten.

Soort	Geringd	Terugvangsten	Soort	Geringd	Terugvangsten
blauwe reiger	1	0	koolmees	223	198
wilde eend	6	4	boomklever	2	10
houtduif	3	1	boomkruiper	4	
Turkse tortel	4	0	gaai	7	4
grote bonte specht	12	9	ekster	1	
winterkoning	18	3	kauw	4	
heggenmus	18	10	spreeuw	5	
roodborst	14	23	huismus	179	75
merel	44	34),	Vink	47	7
zwartkop	9		keep	2	
tjiftjaf	9		groenling	8	
goudhaan	1		putter	3	
staartmees	6		sijs	2	
pimpelmees	313	223			

Tabel 1. Overzicht van het aantal gevangen en geringde soorten en het aantal teruggevangen exemplaren.

Gaai

Foto: Rob Moolenbeek

In totaal ging het om 1553 vogels, waarvan 945 nieuw en 608 terugvangsten, verdeeld over 27 soorten

Daarnaast werden nog de ringnummers van enige honderden huismussen afgelezen op de voerplank. Deze waren individueel herkenbaar aan een kleurencombinatie van vier ringen. Het is afwachten wat het nieuwe jaar 2013 zal gaan brengen.

Literatuur

Moolenbeek, R. 2012a. Vogels ringen in je tuin: de eerste ervaringen met het ring-MUS project (deel 1). De Korhaan 46(2): 78-79. Mededeling Vogelringstation Het Gooi nr. 1

Moolenbeek, R. 2012b. Vogels ringen in je tuin: de eerste ervaringen met het ring-MUS project (deel 2). De Korhaan 46(3): 113-115. Mededeling Vogelringstation Het Gooi nr. 4.

Mededeling Vogelringstation Het Gooi no. 8.